herpy

GEKKOER

Sphaerodactylus notatus

En liten, bakkelevende dverggekko fra Cuba, Bahamas og det sørligste Florida, høyst 5-6 cm lang med hale. *Sphaerodactylus notatus* er brun med mørke flekker og striper på hodet, ferdes mest morgen og kveld i løvlaget og kan holdes parvis i et lite, tett terrarium.

Familie: Sphaerodactylidae Engelsk: Reef gecko Tidligere navn: *Sphaerodactylus notatus amaurus; Sphaerodactylus notatus atactus; Sphaerodactylus notatus peltastes* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**5-6 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-20 år**
Aktiv	**Om dagen og i skumringen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**20 × 20 × 20 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**6 mnd.**
Kullstørrelse	**1 egg**
Inkubasjon	**70 dager** ved 26 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Sphaerodactylus notatus er en liten dverggekko som måler opptil 34 mm fra snute til kloakk og høyst 5-6 cm med halen, som utgjør omtrent halvparten av lengden. Ryggskjellene er forholdsvis store, kraftig kølete og ligger som tegl over hverandre, og hodet er mindre spisst enn hos de fleste andre artene i slekten. Begge kjønn er brune og blir gulaktige mot halen, og kroppen er spettet med mørkebrune skjell. Fra snutespissen løper det svarte striper gjennom øynene og midt over hodet, og de fortoner seg på den fremre delen av kroppen. Undersiden er lysebrun og strupen nesten hvit.

Tegningen varierer mye, både fra dyr til dyr og mellom underartene. Artsnavnet er latin og betyr merket, med henvisning til hannens flekkete mønster hos grunnformen. *S. n. peltastes* har en skulderflekk med øyeflekker, hos *S. n. amaurus* mangler de, og hos *S. n. atactus* har noen dyr dem og andre ikke.

Arten ble beskrevet i 1859 av Spencer Fullerton Baird, og fire underarter regnes som gyldige: *S. n. notatus*, *S. n. amaurus*, *S. n. atactus* og *S. n. peltastes*. Den tidligere underarten *S. n. exsul* er nå en selvstendig art. Som andre dverggekkoer har dyret hefteflater under tærne. Levealderen i fangenskap er ikke dokumentert; boksens 10-20 år er lånt fra *Sphaerodactylus elegans* og er usikker.

Utbredelse og leveområde

Sphaerodactylus notatus finnes på Cuba, særlig i den østlige delen, og på det meste av Bahamas, blant annet Bimini, Andros, New Providence, Eleuthera, Long Island, Ragged Island og Great Abaco. *S. n. amaurus* lever på Great Bahama Bank, blant annet Cat Island og Little San Salvador, *S. n. peltastes* på Little Bahama Bank og *S. n. atactus* på Cayos Ballenatos utenfor Cuba. *S. n. atactus* er trolig innført til Great Inagua på Bahamas og til Morant Cays og Pedro Cays utenfor Jamaica. Bestandene på Isla de la Juventud og i Canarreos-øygruppen har en uavklart taksonomisk status.

Arten ble beskrevet fra Key West og lever i Florida Keys og det sørligste Florida. Om den er hjemmehørende der, er omstridt: den kan ha kommet med skipsfarten fra Cuba på 1800-tallet, men genetiske undersøkelser peker på at den har kolonisert Key Largo naturlig, trolig med drivtømmer. Kartet viser bare Cuba og Bahamas.

> **Naturlig utbredelse:** Cuba og Bahamas.

LEVEOMRÅDE

Sphaerodactylus notatus lever på bakken i løvlaget, under steiner, døde greiner og annet plantemateriale, både i naturlige og menneskeskapte leveområder. Den finnes særlig i fuktig skog og kratt. Mikroklimaet må være lett fuktig, så arten holder til i halvskygge og sjelden på steder i full sol hele dagen. I Florida er den tett knyttet til *Coccoloba uvifera* langs kysten.

Arten er mest aktiv om morgenen og kvelden. Klimaet i utbredelsesområdet er tropisk til subtropisk, og biotopen i faktaboksen er et anslag ut fra leveområdet.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Sphaerodactylus notatus*, men arten er lett å holde. Den stelles som de beslektede artene *Sphaerodactylus elegans* og *Sphaerodactylus macrolepis*.

Et par kan holdes i et terrarium på 20 × 20 × 20 cm (lengde × bredde × høyde). Større er en fordel og gir plass til flere gjemmesteder. Arten lever på bakken, så grunnflaten betyr mer enn høyden. Terrariet må være helt tett, også i lokket, fordi gekkoen og de små fôrdyrene slipper ut gjennom svært små sprekker.

Bunnen skal være en blanding av jord og sand. Legg biter av bark og blader flatt på bunnen som gjemmesteder, og sett bark på høykant opp langs veggene som ekstra skjul og eggleggingssted. En bioaktiv bunn med spretthaler og små bokrebs gir ekstra mat og holder bunnen ren. Tunge steiner og trestykker skal stå direkte på bunnen av terrariet, så dyret ikke kan bli klemt.

Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 26-28 °C. Et lite lysstoffrør eller en kompaktlysstoffpære gir som regel nok varme. En spotlampe er ikke nødvendig og kan lett overopphete et så lite terrarium. Nattetemperaturen er ikke dokumentert; 20-22 °C passer til klimaet i utbredelsesområdet. I hvileperioden om vinteren skal temperaturen være litt lavere (se Paring). Mål temperaturen med et digitalt termometer nede ved bunnen.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge rundt 70 %, og bunnen skal være lett fuktig. Sprøyt terrariet én gang om dagen, så det sitter dråper på blader og ruter som dyret kan drikke, og sett dessuten fram en liten, lav vannskål. Sørg for god ventilasjon, så terrariet lett tørker opp mellom sprøytingene og ikke blir muggent.

LYS OG UVB

Ha lyset på 12 timer om dagen om sommeren, og bruk små lysstoffrør eller kompaktlysstoffpærer i dagslysfarge. I hvileperioden om vinteren skal dagene være kortere.

Behovet for UVB er ikke dokumentert. Et svakt UVB-rør for skyggedyr med rikelig skygge kan brukes, men er valgfritt når fôrdyrene dryssses med kalk og D3-vitamin.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Gekkoen lever av små leddyr. Gi små siriss, små bokrebs, spretthaler, små voksmøll og voksmøllarver. Fôrdyrene må ikke være større enn dyrets hode.

Voksne fôres to ganger i uken, mens ungene hele tiden skal ha tilgang til spretthaler og nyklekte siriss. Dryss alt fôr med kalk og vitaminer ved hver fôring, og sett fram en liten skål med knust sepiaskall. Det kan være vanskeligere å skaffe nok små fôrdyr enn å stelle selve gekkoen, så sørg for en stabil forsyning før dyret anskaffes.

ATFERD OG HÅNDTERING

Hold ett par per terrarium. Ikke bare hannene, men også hunnene kan være svært aggressive mot hverandre, så to dyr av samme kjønn må ikke settes sammen. Arten kan derimot holdes sammen med andre små *Sphaerodactylus*-arter med en annen fargetegning, for eksempel *Sphaerodactylus nigropunctatus* og *Sphaerodactylus torrei*.

S. notatus beveger seg krypende gjennom løvlaget og sees mest når den søker føde om morgenen og kvelden. Den er for liten og skjør til håndtering. Må dyret flyttes, la det krabbe opp i en liten beholder.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Begge kjønn er brune med samme grunntegning, men tegningen på hodet varierer fra dyr til dyr. Hunnene har ofte to øyeflekker midt på bakhodet, men de kan også mangle, så de er ikke et sikkert kjennetegn. Ungene ligner de voksne, men har mer kontrast i fargene og en hvit halespiss som forsvinner i seksmånedersalderen. Arten er fullt utvokst og kan yngle etter omtrent et halvt år.

PARRING

Et par som holdes sammen i et terrarium med mange gjemmesteder og rikelig med fôr, yngler uten særlig hjelp. Arten holder vanligvis en hvileperiode på omtrent tre måneder om vinteren. Gi i den perioden kortere dager og litt lavere temperatur, så hunnen får en pause fra eggleggingen. Hvor mye temperaturen skal senkes, er ikke dokumentert.

EGGLEGGING OG KULL

I sesongen legger hunnen ett lite, hardskallet egg omtrent hver tredje uke, som regel i bark eller under blader. I naturen ligger eggene høyere oppe, i trestubber og under løs bark omtrent én meter over bakken, der de trolig er bedre beskyttet, så bark på høykant er et godt eggleggingssted.

De voksne lar ungene være i fred, men det er likevel en fordel å ta eggene ut og ruge dem i en rugemaskin, så temperatur og fuktighet kan styres. Gi hunnen rikelig med fôr og kalk mens hun legger.

INKUBASJON

Ved omtrent 26 °C klekkes eggene etter cirka 70 dager. Legg egget i en liten beholder med luftehull og fuktig vermikulitt eller perlitt, og vend det ikke, som hos andre gekkoer. Lufta i beholderen skal være fuktig, men egget må ikke ligge vått.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene måler omtrent 22 mm med halen ved klekking. De kan vokse opp sammen med foreldrene eller i små grupper i en tett plastboks på omtrent 1,3 liter, innredet som de voksnes terrarium med jord og sand, blader og bark.

Det skal hele tiden være mikrofôr som spretthaler og nyklekte siriss, dryssset med kalk og vitaminer. Ungene vokser raskt og er fullt utvokste etter omtrent et halvt år.

Helse og vanlige feil

Sphaerodactylus notatus regnes som lett å holde, men det finnes bare få opplysninger om sykdommer hos arten. De typiske feilene hos små dverggekkoer er:

- For lite kalk og D3, særlig hos unge dyr og hunner som legger egg. Dryss fôrdyrene.
- For tørt eller for vått terrarium. Konstant våte forhold gir mugg og hudproblemer.
- Ensidig fôr. Bytt mellom flere typer fôrdyr.
- Tunge ting som dyret kan bli klemt under. Sett dem direkte på bunnen.
- Slåssing mellom voksne dyr. Skill dem ved bitt eller skader.

Et friskt dyr er aktivt, har klare øyne og en fyldig hale. Søk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser eller virker sløvt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.